

danski mraz je storil, da se je grozdje skoro vse osipalo in po preobilnem dežju zgnjilo, akoprem trta ni pozebla, kar me je vtrdilo, da vtegne prihodnji nov vinograd dober biti. Prazne prostore so z rivčekom, s sajenkami, mušico, klešecem itd. zasadili, kolikor se je dalo.

O ti priložnosti še dostavim sledeče, kar se tiče zasajevanja. Ko se jame iskopljejo za sajenke s koreninicami in se v jame naj prvo vejnik polaga, deva, se mora na vejnik precej 3 do 4 palcev naj manj dobre zemlje nametati in na to sajenko postaviti s prikrajšanimi koreninami do 4 palcev, a ne potisniti konec sajenke do vejnika — sicer ne more rasti, ker v vejniku še surovem ne najde nobene moči, dokler ne strohni, in potem se naj dobro potlači z zemljo sajenka in jama napolni. Dobro okopana trta je lani tako lepo rožje, mladike pognala, da sem še skoraj vse ostale dobre trte pogrobati zamogel.

Na tak način se vsako leto več in več prideljuje, kar se ne bi doseglo, ako bi bil dal vso krpo prekopati trto izruti, in potlej s ključi, sajenkami ali vlačencami redoma zasajevati. Kar se tiče rajd, ima svoje dobro, da se ložej obdeljuje, pregleduje itd. pa tudi še več sitnega posebno, kadar kopači ne gledajo na rajde, ampak en trto sem, drugi svojo tam nagne in potisne, in tako brž rajde popačijo in pokazijo. Tudi je tako v rajdah zasajeni vinograd vsako 50. leto naj manj ves pregrobati, ako še je le les za to; rivček pa še veliko pred. Zato se jaz za rajde mnogo ne brigam, tem več pa za dobre rodovitne trte, krepko obdelovanje in gnojenje. Letos se že nadjam naj manj 3 do 4 polnjakov vina na oni krpi, bleku pridelati. Tudi vmes zasajeni re ni revček je nekteri že prav ploden in s kavrnki obložen. Naj mili Bog dopusti, da v lepem vremenu grozdje ocvete in nas toče nesrečne obvarje, bomo vsi vinorejci z letošnjimi pridelki prav veseli in zadovoljni. Izabelo sem že videl 12. maja evesti.

Jančar.

Dopisi.

Iz Maribora. V saboto 20. t. m. so imeli četrtošolci tukajšne gimnazije izpit iz štajerske zgodovine. Pavabljeni so bili k izpitu tudi v Mariboru bivajoči deželni poslanci, kateri so bili zadovoljni z napredovanjem učencev v domači zgodovini. — V nedeljo 21. t. m. je položil denarničar tukajšne čitavnice polletni račun, iz kterega se je pokazalo, da je čitavnica tudi v tem polletu nekoliko goldinarjev prihranila, tako, da ima zdaj nekoliko več, ko 700 gold. gotovega premoženja.

22. julija je prišla bula ali pismo papeževo, z kterim je imenovan častiti gosp. dr. Lovro Vogrin za stolnega prošta Lovodske škofije in že 23. t. m. je bil mnogočastiti gospod v to novo čast slovesno vpeljan.

23. t. m. je bilo tukaj v mašnike posvečeno 35 bogoslovcev in sicer 13 iz Lovodske, 22 pa iz Sekovske škofije, med zadnjimi je bilo 5 redovnih.

Od sv. Križa blizo Maribora. Dragi „Sloven. Gospodar.“ Moram ki iz naših planin žalostno novico oznaniti. Preteklo sredo 10. t. m. pred poldnom je strašni ogenj hišni hram in blev Kašpara Jamnik-a kmeta na Slemenu štv. 97. vpepelil. Kedar se je kruh pekel, se je peč podrla in švigajoči plamen je leseno hišo in slamnato streho na mah popadel in vgonobil. 6. otrok z očetom in materjo je brez strehe v siromaštvu.

Novičar.

Državni zbor.

Dne 13. t. m. je denarstveni minister baron Becke razlagal stanje avstrijskega denarja in dolga. To razlaganje se ob enem izroči tudi ogerskemu ministerstvu, da pride v roke zbornikom ogerskega državnega zbora in deputaciji, ki ima cis- in translajtanske skupne zadeve razpravljati. Razlaganje pa ima ta namen, da se dozrajno gospodarstvo in one narave potrdijo, ki so se zgodile brez državnega zbora, in posebno kar se dolga tiče, da se deputaciji lahko porazumete in izračunite, koliko pride na ogersko in koliko na cislajtansko polovino. Od leta 1860 — 1865 je novega dolga narastlo, tako da je za l. 1865 manjkalo 104,378.000 gld. Najelo se je zato 90 milionov v srebru, kajti ni bilo druge volitve kakor posojilo ali bankrot. Najelo se je pod prav neugodnimi pogoji, kajti če je državina moč in ustavnost zmajana, pravi minister, je mogoče le po viši ceni posojila

dobiti in pomankljivo varnost glavniceam dostavljajo le povišane obresti in enaka dražila upnikov. Državni zbor leta 1865 je sicer hibe in rane državnega gospodarstva odkril pa jih ni zvratil. Vendar je posojilo začasno pomagalo, banki so se obroki lahko izplačevali, in azijo je skoro minolo. Za leto 1866 je manjkalo 40 milionov, k temu še pristopi londonska kriza in vojska, nastali so izredni stroški. Naj bolj je kazalo tiskati državni papir. Po vojski je treba bilo vojno odškodbo platiti, na to so posodili družniki, jim se še zdaj dolguje 14 milionov in ta ostanek je že oskrbljen. Po Praskem miru se je imelo tiskanje državnih not v red spraviti in ob enem tudi pomagati državljanom, ki so škodo trpeli v vojski in na Ogorskem po mrazu. To se je zgodilo s postavo dne 25. avg. 1866, našla so se pota, da se je tim tirjavam zadostilo. Za leto 1867 zmanjuje 77 milionov in ti so tudi že oskrbljeni po izrednih dohodkih. Na banko dolguje država 80 milionov. V vsem skupaj ima država 3046 milionov državnega dolga, 127 milionov obresti, 24 milionov poplačevavnic ali amortisacij, papirni denar, in kroničen deficit, t. j. kar vsako leto zmanjka.

Na to govori minister blizo takole: Ni treba te žalostne podobe še žalostnejše izslikati, vsaj že hočejo prevladati naj gorše misli, ampak prašam se, je li upanje, da izklobacamo iz tega žalostnega stanja s častjo? Po mojem živem pričanju, je upanje. In minister stavi svoje upanje na poravnavo s Ogorskim. A ostajajo še državni troški. Sedajni troški za upravo, za vojaške, za državni dolg, se komaj zmorejo ali se ne zmorejo. Stedeti ali šparati je premalo, premalo zda, treba bo misliti na druge pomočke. Prašam tukaj, je-li se dozdej kaj rabila korist obče priznane samouprave? Smo-li nehali na Avstrijskem mnogo-vladiti, to je, z mnogimi uradniki vladati in o vseh potrebnih in nepotrebnih rečeh vladati? Je se li ljudstvo odvadilo za vsako malenkost prisiti državne pomoči?

Davki in dače se ne morejo povišati, kajti so že tako napete, da ne tečejo več od dohodkov, ampak že od glavnice, in z večimi davki bi se ne doseglo druga, kakor več zaostankov. Al kaj se je dozdej zgodilo za pravično razmerjenje davkov od premoženja, za potrebno popravo obrtniške in dohodniške dače, za vse posrednje davke, kaj za umetno gospodarstvo monopolov ali samotržstva državnega imetka? Kako tuji še si te nasproti gospodarstvu narodnega in državnega blaga. In kaj se je zgodilo, da bi se povzdignolo narodno gospodarstvo v ljudskih in djanskih šolah, da se vzbudi delo in štedenje, da se oživlja družbovanje? Vse to in enako se pričakuje od Avstrijskega prerojenja, ki po tolikih skušnjah in po takih silnih bojih ima dati državi v miru na vse strani poboljšek in novo moč.

To razlaganje denarstvenega ministra se izroči denarstvenemu odseku.

Za novo kazensko postavo so se prejela do zdaj ta le načela: 1. hudodelni čini se razdelijo v dve vrsti namreč: v hudodelstva in v pregreške. Dozdej je bila še tretja vrsta: prestopok. 2. Smrtna kazen, ki jo je odbor predložil odstraniti, se pusti z 79 glasi proti 56, za njo so glasovali tudi Slovenci. 3. Postavijo se sramotne in nesramotne kazni. 4. Posamni zapor. 5. Pogojni odpust kaznjencev. Ob enem je 19. t. m. minister pravosodja Hye podnesel vladino novelo h kazenski postavi, ki ima v načelu te le preuredbe: 1. tepenje se odpravi, 2. vkovanje v železje se odstrani, 3. razdelitev sramotnih in nesramotnih kazni in odjemanje državljanske časti na 10 let.

Dne 18. je bila v državnem zboru vroča borba o tem, jeli bi se postavilo novo cislajtansko ministerstvo. Odsek za denarstvene zadeve je namreč predložil, naj se napravi adresa do cesarja in se prosi za deželno, t. j. cislajtansko ministerstvo, da imajo tudi cislajtanske dežele svoje ministerstvo, kakor je imajo Ogri. Proti temu so ostro govorili Greuter, Svetec in Toman. Svetec kaže, da bi se s tim cislajtanskim ministerstvom dualizmu krona postavila, tam vladajo Madžari, tukaj bi po svojem iz nemške večine stvorjenem ministerstvu vladali Nemci in kaže na nasledke, kaj se zgodi; kaj se godi n. p. Hrvaškem: Banska vlada čestita je odstranjena, kaznujejo se moža brez sodnije in sodnikov, ljudstvo se podbada in moti s krivimi obeti, da ne bo več velikih dač plačevalo i. t. d. Kam to pelje? Jaz mislim tje, pravi govornik, kder smo bili v začetku l. 1848, in bojim se, da država in ljudstva takrat ne bi imeli moči take nevarnosti premagati. In odkod bi Nemci imeli pravico vladati nad drugimi narodi? Zarad višje izobraženosti? Kaj bi rekli Nemci, ko bi pred

100 l. iz tega vzroka Francozi hteli vladati nad Nemci, ki so takrat bili pogreznjeni v francosko literaturo in naj veči Nemeč kralj Fric II. sam ni maral na Nemštvo! Ali morda Nemci in Madžari večo dačo plačujejo na denarju in vojaki, ali je država močnejša, če stoji na dveh stebrih mesto na štirih? Nemci in Madžari se ednok morajo odločiti, jeli Avstrijo bočejo ali je nočejo. Pogoj Avstrije pa je prvi pomirjenje vseh narodov. Deželne samouprave nam treba, ne cislajtanskega ministerstva.

Tomanov govor pride prihodnjič. Predlog odborov je bil preklican od odbora samega, kajti je Beust se izjavil, da vlada misli zaželeno ministerstvo postaviti, potem ko se ogerska in cislajtanska delegacija poravnate o skupnih zadevah. — V delegacijo za poravnanje s ogersko delegacijo so izvoljeni dne 21. sledeči poslanci: Ziemialkowski, Hopfen, Tinti, Kaisersfeld, Vidulich, Herbst, Plener, Winterstein, Brestel, Klun.

— Gosp. žl. Cseh je, ne povedavši vzrokov, municipalnega sodca gosp. Schleimerja iz službe djal, ker se ne zlaže z njegovo politiko. Imenovau sodec ima sedem majhenih otročičev, katerih se nobeden ni oskrbljen; in zdaj je na enkrat zgubil ves zaslužek, kajti se je gospodu žl. Cseh-u tako račilo. Po izreku gosp. Cseh-a se gospod sodec naj tolaži s tem, da bodo njegovo osodo delili tudi mnogi jegovi tovarši. — Res prav potolažljiva reč!

— Razdražba v Hrvaškem primorju proti madžaronskemu krivičnemu ravnanju prihaja zmirom vekša. Če bi se zatoraj tamo res kaj nenavadnega prigodilo, kar Bog obvari, gotovo ne bodo krivi razdraženi, temoč oni, kateri dražijo.

— V vseh časnikih se bere, da gospoduje še zmirom goveja kuga v našem cesarstvu, da bi se od naših dežel odvrnola ali morebiti celo izkorenila, namerjava naše ministerstvo — tako piše namreč dunajski časnik „Volkswirth“ — ostrejše naredbe vpeljati in sicer tele: Na mejah našega cesarstva se napravi več zaprtij (kontumacij); vsaka živina, ktera čez mejo dojde, se za 10 dni dene v zaprtijo, ker je na Ogrski stanovitno kužno gnjezdo, zato se z živino, ki se iz Ogrske v drugo deželo prižene naj ravna ravno tako, kakor z vunajno tujo živino. Deželnim zborom se bode priporočilo, da se napravi v vsaki deželi prisilna zavarovalnica živinska. Postava za pobijanje sumljive živine bode ostrejša.

— Na Dunaju se je napravilo iz najmenitnejših in bogatih mestjanov komité, kateri bi naj skrbel, da se cesarju Maksu postavi prav imeniten spominek.

— Baron Rauch je imenovan za pravega kronskega namestnika v Zagrebu, ima 12000 fl. plače, je tajni svetovavec in bo stanoval v banskem stanovanju.

— Iz Meksike se piše, da je Dano francoski poslanec tamo vjet in da se ž njim ravna, kot zasebnim človekom ne pa kot z polancem. Pred osmimi mesci si je vzel naj bogatejšo Meksikanko za ženo in poslal taki 1,200.000 pijastrov (1,700.000 tolarjev) v Evropu. V Meksiki pa se nahaja postava, ktera prepovedava izvažanje gotovega denarja — Prav izvrstna postava. — Ko je Porfirio Diaz došel v vzeto mesto, je izrekel, da se mora z vsemi poslanci tujih vlad, ko zasebnimi ljudmi ravnati. Ker je na ta način gosp. Dano podvržen občinskim postavam, se mu je taki naznanilo, da ostane tako dolgo vjet v Meksiki, dokler ne spravi one pijastre nazaj v deželo, ktere je poslal v Evropo. Tako tedaj stoji ta stvar.

— Kakor smo izvedeli iz gotovega vira, se je slovenska narodna čitavnica Solkanska v nedeljo 14. t. m. z veliko slovestnostjo odprla. Lepe narodne pesmi, govori, deklamacije in napitki so navdušili vse naseče. Živila tedaj čitavnica Solkanska.

— Pravi se, da je iskren rodoljub in po celem slovenskem svetu dovolj poznan pisatelj župnik Matija Majar zaprt v Kapucinskem samostanu v Celovcu in sicer zato, ker je bil v Moskvi pri razstavi.

— Polak Berezovski, ki je hotel v Parizu ruskega cara vstreliti, je obsojen (15. julija) k posilnemu delanju na vse žive dni.

— Iz Reke se piše, da je tudi Hrgešič, adjunkt župnijske sodnije, svojo službo zgubil, zakaj to se prav za prav ne ve! — Vodil je preiskavno pravdo proti onim madžaronom, kateri so v Kukuljanovi nemir podigli. — Ali je morebiti to njegovo pregrešenje?

— Iz Madrita se piše, da je deželni poglavar naznanil ukaz, po katerem se skoz celo leto ne sme več praznikov ob-

služavati kakor samo trinajst; ta ukaz tudi zapoveduje ostro, da je dolžnost vsakega državljana, da mora v nedeljo in v praznikih svojo delavnico in štacun zapreti in na dalje, da se časniki v nedeljo ne smejo izdavat.

— V Galiciji je velika povodenj t. m. samo pri železnicah več od jednega milijona škode napravila. Večidel dežele je pokončan in nadloga zato strahovita.

V Italiji je prekucijski veter začel spet od dneva do dneva bolj puhati in nemiri, kateri se skorej vsak dan na Rimski meji ponavljajo in prekucijsko gibanje v Siciliji ne da dobre nade.

— V Ūrnigori in Dalmaciji je kolera spet začela ostro gospodovati in tudi iz Italije in nekterih krajev Francoske se čuje, da kolera posamezne ljudi popada. V Varšavi pa je že letos več od 300 ljudi za kolero umrlo.

— Pravi se, da je gosp. žl. Rauch prepovedal vsako slovesnost pri prvem velikem zboru 28. t. m. jugoslovenske akademije znanosti v Zagrebu.

— Kar se tiče upora na Kreti smo iz gotovega vira izvedeli, da so vse širokoustno naznanjene turške zmage nič kaj drugega, ko samo gola laž. Krečanom se zdaj bolj godi, ko kedaj prej, celo 5 parobrodov so z 30 topovi oborožili in proti turškim barkam poslali.

— Iz Varšave je došla sledeča važna novica: Ruska armada, ktera je bila zarad vaj skupčena pri Pavonskih, in kateri je že bilo zapovedano, da se po končanih vajah, mora spet pomeknoti v Rusko, je zdaj naglo dobila povelje, da mora ostati v Polski in se taki pomeknoti proti meji Galicije. Ta uredba je naredila mnogo hrupa, ker se iz nje sklepa, da se morebiti premeni politična razmera med Rusko in Avstrijo.

— Letos je imel profesor slovaščine na Graškem vseučelišču gosp. dr. Krek 41 slušateljev, to je za prvo polletje jako dosti in tudi jasno znamenje, da je ta stolica bila živa potreba.

Razglas in prošnja.

Namenjem sem prihodno šolsko leto „Praktično glaskovanje v zvezi z spisanjem“ izdati. Prosim tedaj vse svoje soprobrate, da me v tej važni reči s svojimi sestavki radi podpirajo. Kdor me podpirati želi, ga prosim, naj mi svoje sestavke naj manje do konca septembra pošlje. Imena podpornikov bodo v knjižici naznanjena.

Z družinimi močmi bo knjižica kmalu na svetlem.

Pri sv. Benediktu v slov. goricah 20. julija 1867.

Franjo Čeh, Strmski učitelj.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	80	5	45	4	60	4	50
Rži	3	—	4	10	4	—	2	50
Ječmena	2	80	—	—	3	50	—	—
Ovsa	1	80	1	90	2	—	1	70
Turšice (kuruze) vagan	3	—	3	30	3	40	3	10
Ajde	2	40	—	—	3	50	2	50
Prosa	2	—	—	—	3	50	—	—
Krompirja	1	10	1	30	1	90	—	—
Govedine funt	—	17	—	22	—	22	—	22
Teletine	—	20	—	24	—	22	—	22
Svinjetine črsteve funt	—	24	—	24	—	—	—	—
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8	—	—	—	6	90	7	80
" 18"	—	—	4	16	—	—	—	—
" 36" mehkih	5	—	—	—	5	—	5	88
" 18"	—	—	3	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	70	—	80	—	70	—	—
" mehkega	—	60	—	50	—	—	—	—
Sena cent	1	—	—	—	—	70	—	95
Slame cent v šopah	1	—	—	45	—	—	—	90
" za steljo	—	70	—	40	—	—	—	60
Slanine (špeha) cent	36	—	24	—	—	—	—	—
Jajec, šest za	—	12	—	10	—	—	—	—

Ažijo srebra 124.75.

Narodno drž. posojilo 68.60.

Loterijine srečke.

V Gradcu 17. julija 1867: **4 67 26 22 66**

Prihodnje srečkanje je 27. julija 1867.

V Trstu 20. julija 1867: **41 22 59 42 55**

Prihodnje srečkanje je 31. julija 1867.